

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Monika Koba

w sprawie ze skargi A. W.
o wznowienie postępowania
zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego
z dnia 7 maja 2015 r., w sprawie z powództwa A. W.
przeciwko M. B.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 maja 2016 r.,
zażalenia skarżącej A. W.
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 12 listopada 2015 r.,

- 1) oddala zażalenie w części dotyczącej wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 7 maja 2015 r.,**
- 2) odrzuca zażalenie w pozostałej części,**
- 3) oddala wniosek adw. I.C. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,**
- 4) nie obciąża powódki kosztami postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Powódka A. W. wniosła skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 7 maja 2015 r. i postanowieniem tego Sądu z dnia 5 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 12 listopada 2015 r. odrzucił skargę, uznając, że nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Nie jest taką podstawą wskazana przez powódkę nieważność postępowania, skoro powódka upatruje ją w krzywdzącym, według niej, oddaleniu powództwa.

Powódka zaskarżyła powyższe postanowienie zażaleniem w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego lub, ewentualnie, o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu. Zarzuciła w zażaleniu naruszenie art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 409 k.p.c. oraz art. 130 § 1 k.p.c., polegające na odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania bez wezwania powódki do uzupełnienia braków formalnych skargi, pomimo nieoznaczenia stron postępowania oraz wartości przedmiotu zaskarżenia.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedmiotem skargi o wznowienie postępowania może być zarówno cały prawomocny wyrok lub postanowienie wydane w postępowaniu nieprocesowym, jak i określona przez skarżącego jego część. O dopuszczalności zażalenia do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w każdym wypadku decyduje to, czy w przypadku wznowienia przysługiwałaby skarżącemu skarga kasacyjna (postanowienie SN z dnia 18 marca 2015 r., sygn. akt I CZ 22/15, www.sn.pl; zob. także: postanowienia SN z dnia 10 marca 2011 r., sygn. akt III UZ 2/11 i z dnia 20 czerwca 2008 r., sygn. akt IV CZ 36/08, www.sn.pl). Powódka objęła skargą o wznowienie postępowania także postanowienie z dnia 5 sierpnia 2015 r., wydane w przedmiocie kosztów procesu. Takie postanowienie nie podlega samoistnemu zaskarżeniu skargą kasacyjną, co skutkuje odrzuceniem zażalenia w części,

w jakiej odnosi się do postanowienia o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem z dnia 5 sierpnia 2015. r.

Rozważając zasadność odrzucenia skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 7 maja 2015 r. należy zwrócić uwagę na następujące kwestie. Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c., podlega odrzuceniu m.in. skarga nieoparta na ustawowej podstawie. Powódka w skardze powołała się na nieważność postępowania, formalnie zatem wskazała podstawę wznowienia. Nie znaczy to jednak, że formalne wskazanie podstawy wznowienia obliguje sąd do merytorycznego rozpoznania skargi. Podane bowiem jako uzasadnienie skargi okoliczności powinny odnosić się do wskazanej podstawy. Powódka tymczasem uzasadniła podstawę nieważności postępowania twierdzeniem, że wydany w sprawie wyrok jest niesłuszny, krzywdzący, nieuwzględniający faktu, że pozwana notariusz sporządziła akt notarialny darowizny mieszkania, którego powódka była jedynym właścicielem. Nie są to okoliczności, które w jakikolwiek sposób mogłyby uzasadniać powołaną podstawę wznowienia. Obowiązkiem Sądu Apelacyjnego byłoby przyjęcie skargi na tej podstawie wznowienia postępowania i merytoryczne rozpoznanie sprawy, gdyby powódka powołała się na którąkolwiek okoliczność, o jakich mowa w art. 379 k.p.c.

Wstępne badanie skargi o wznowienie postępowania obejmuje ocenę, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie. Taka zaś ocena nie ogranicza się do badania, czy okoliczności wskazane przez skarżącego podpadają pod wskazaną podstawę wznowienia, lecz obejmuje także badanie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (zob. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2015 r., IV CZ 24/15, niepubl.). W niniejszej sprawie zaś żadne okoliczności nie wskazywały na nieważność postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, zatem trafną jest dokonana przez Sąd Apelacyjny ocena, że skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Taka ocena obligowała Sad Apelacyjny do odrzucenia skargi.

W zażaleniu skarżąca nie kwestionowała tej oceny, zarzucając jedynie wadliwe odrzucenie skargi bez wdrożenia tzw. postępowania naprawczego. Skarga zawierała bowiem braki formalne, skoro nie oznaczono w niej stron postępowania ani wartości przedmiotu zaskarżenia. Zdaniem skarżącej, powinna zostać wezwana

do usunięcia tych braków na podstawie art. 130 k.p.c., a odrzucenie skargi bez uzupełnienia braków formalnych było przedwczesne. Zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. jest jednak uzasadnione wtedy, gdy uzupełnienie braków formalnych może prowadzić do nadania sprawie biegu procesowego. Zgodnie zaś z § 116 ust. 1 i 2 mającego w sprawie zastosowania rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. 2015 r., poz. 925), jeżeli pismo wszczynające postępowanie nie odpowiada warunkom formalnym, a z treści pisma wynika, że podlega ono odrzuceniu, przewodniczący posiedzenia wyznacza posiedzenie niejawne bez wzywania strony do usunięcia braków formalnych pisma, chyba że bez ich usunięcia nie można wydać postanowienia w przedmiocie odrzucenia pisma. W takim przypadku nie zachodzi również potrzeba sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, chyba że od wartości tej zależy właściwość sądu. Nie wzywa się także do uiszczenia opłat sądowych ani nie rozpoznaje wniosku o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych, chyba że składający pismo wniósł środek odwoławczy od postanowienia o odrzuceniu pisma lub przekazaniu sprawy. Podniesiony zatem w zażaleniu zarzut jest oczywiście chybiony.

Wobec powyższego, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Odnosząc się do żądania zasądzenia na rzecz pełnomocnika powódki kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, należy zauważyć, że skoro środek zaskarżenia, wniesiony przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd, podlega odrzuceniu lub oddaleniu jako oczywiście bezzasadny, to brak jest uzasadnienia dla przyznania mu od Skarbu Państwa, a więc ze środków publicznych, kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (por.: postanowienia SN z dnia 20 września 2007 r., sygn. akt II CZ 69/07, OSNC z 2008 r., nr 3, poz. 41; z dnia 26 listopada 2010 r., sygn. akt IV CSK 332/10, niepubl.; z dnia 21 czerwca 2012 r., sygn. akt IV CNP 17/12; z dnia 10 stycznia 2013 r., sygn. akt II CNP 67/12; z dnia 27 sierpnia 2014 r., sygn. akt III CNP 5/14, wszystkie dostępne na stronie internetowej Sądu Najwyższego, www.sn.pl).

Z uwagi na trudną sytuację materialną powódki odstąpiono od obciążenia jej kosztami postępowania zażaleniowego (art. 102 k.p.c.).

kc

db